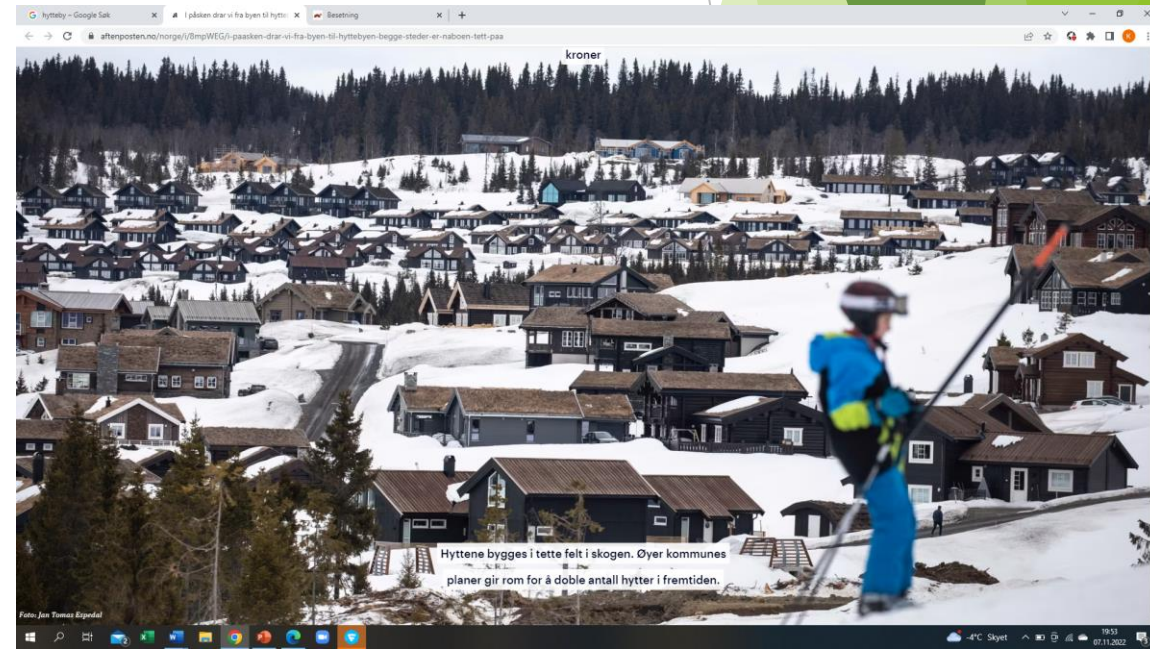

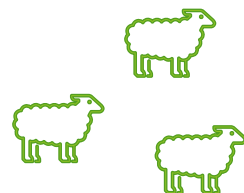
Kampen om utmarka (med fokus på beitebruk)

Ketil Trongmo

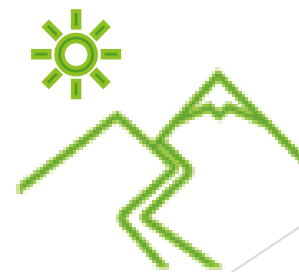
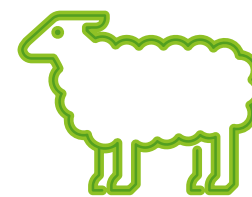
Politikerne ønsker å øke selvforsyning

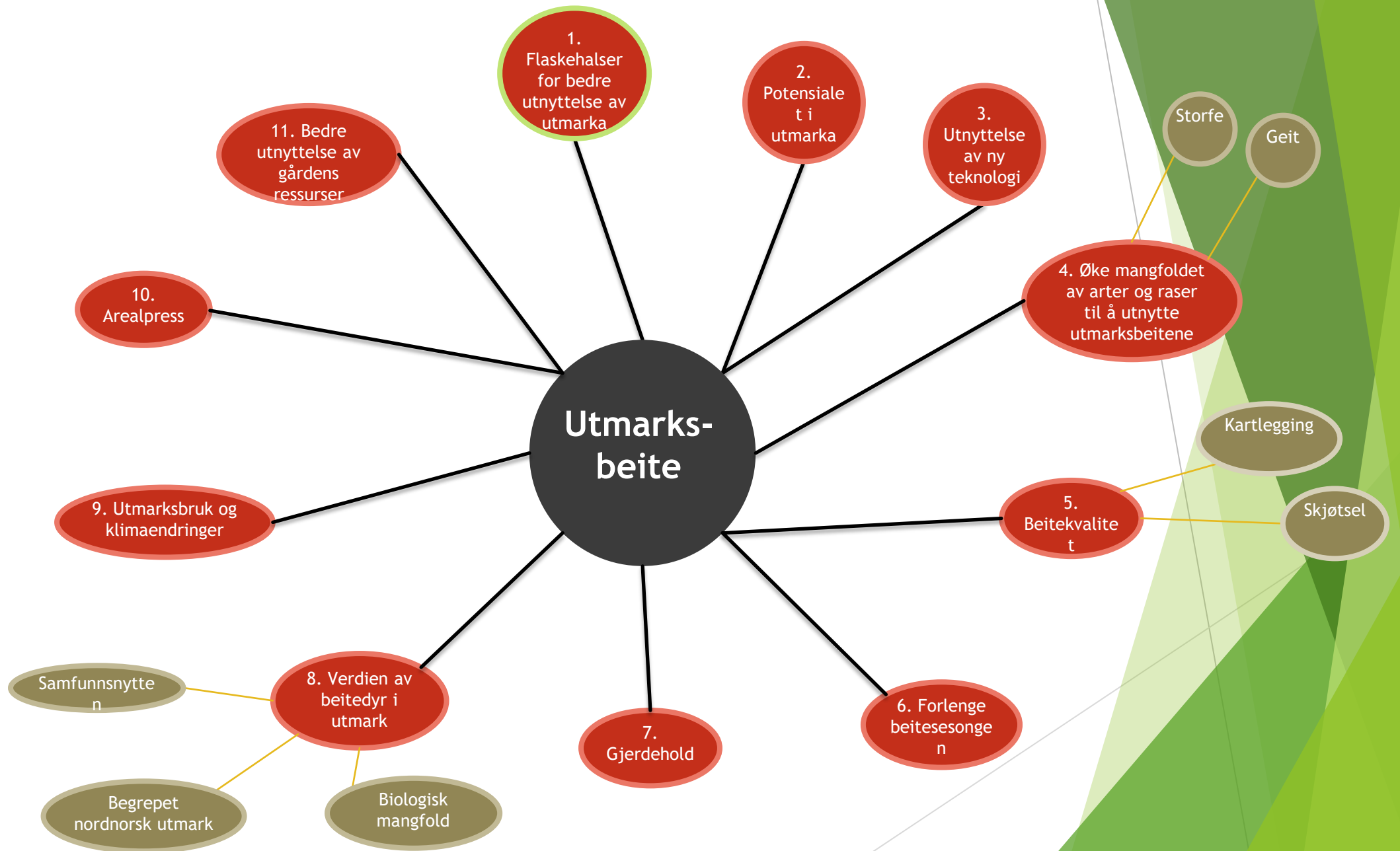
- ▶ Ønsker over 50 % selvforsyning
- ▶ Matproduksjon i hele landet
 - ▶ Matsikkerhet og beredskap
- ▶ Vi må utnytte de norske ressursene
- ▶ Dette må skje i UTMARKA !

Utmark i gresslandet Norge

- Etter friluftsløven § 1 er utmark alt som ikke er innmark
 - Alt udyrket og ikke bebyggt areal
 - 72 % av Norges landareal (NIBIO, 2012)
- 45 % Landarealet i Norge er nyttbart beite
- Produsere mat på norske ressurser
 - 3 % Dyrkbarmark

Mange ulike aktører som ønsker å bruke utmarka

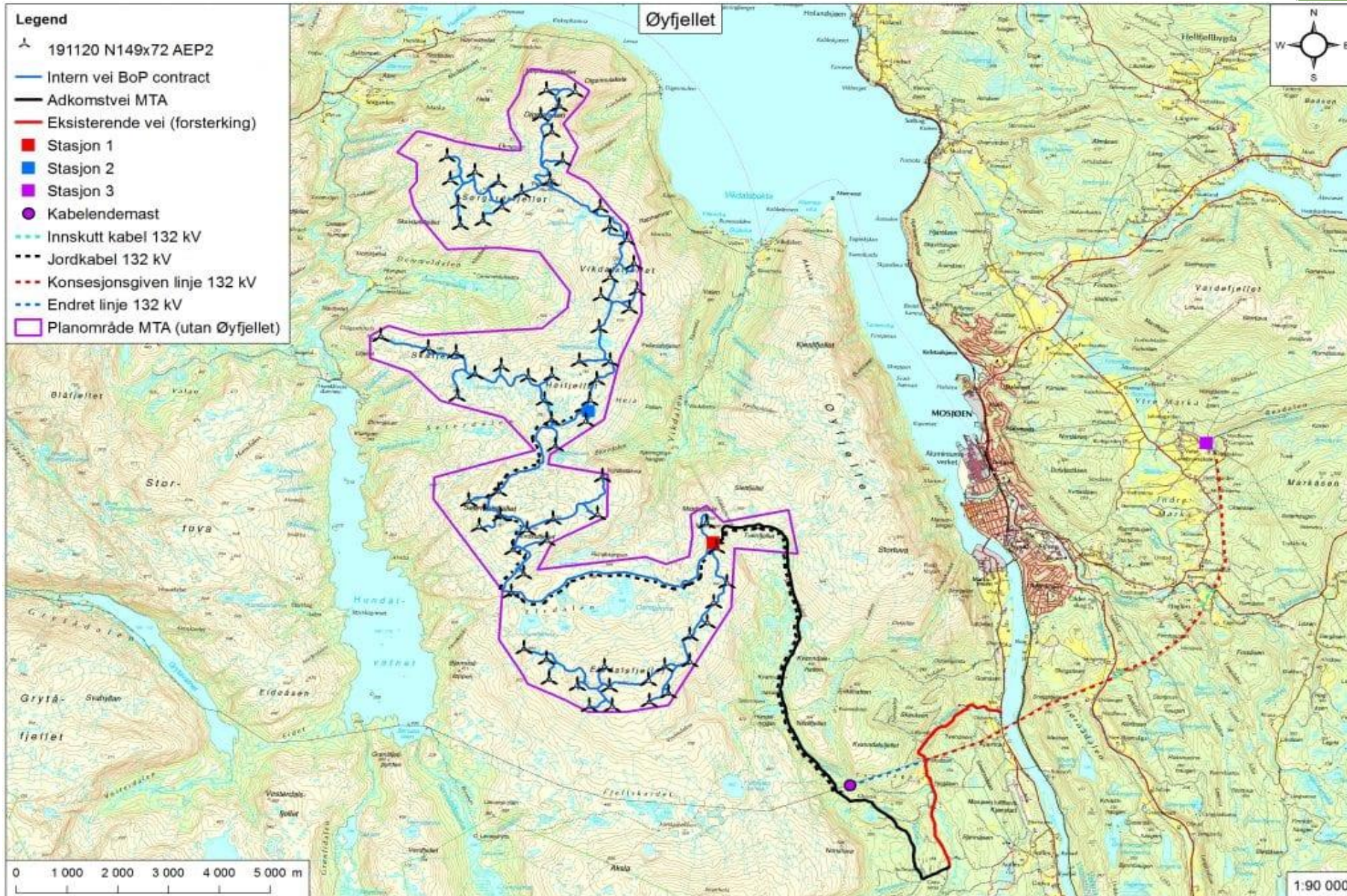
NRK 1

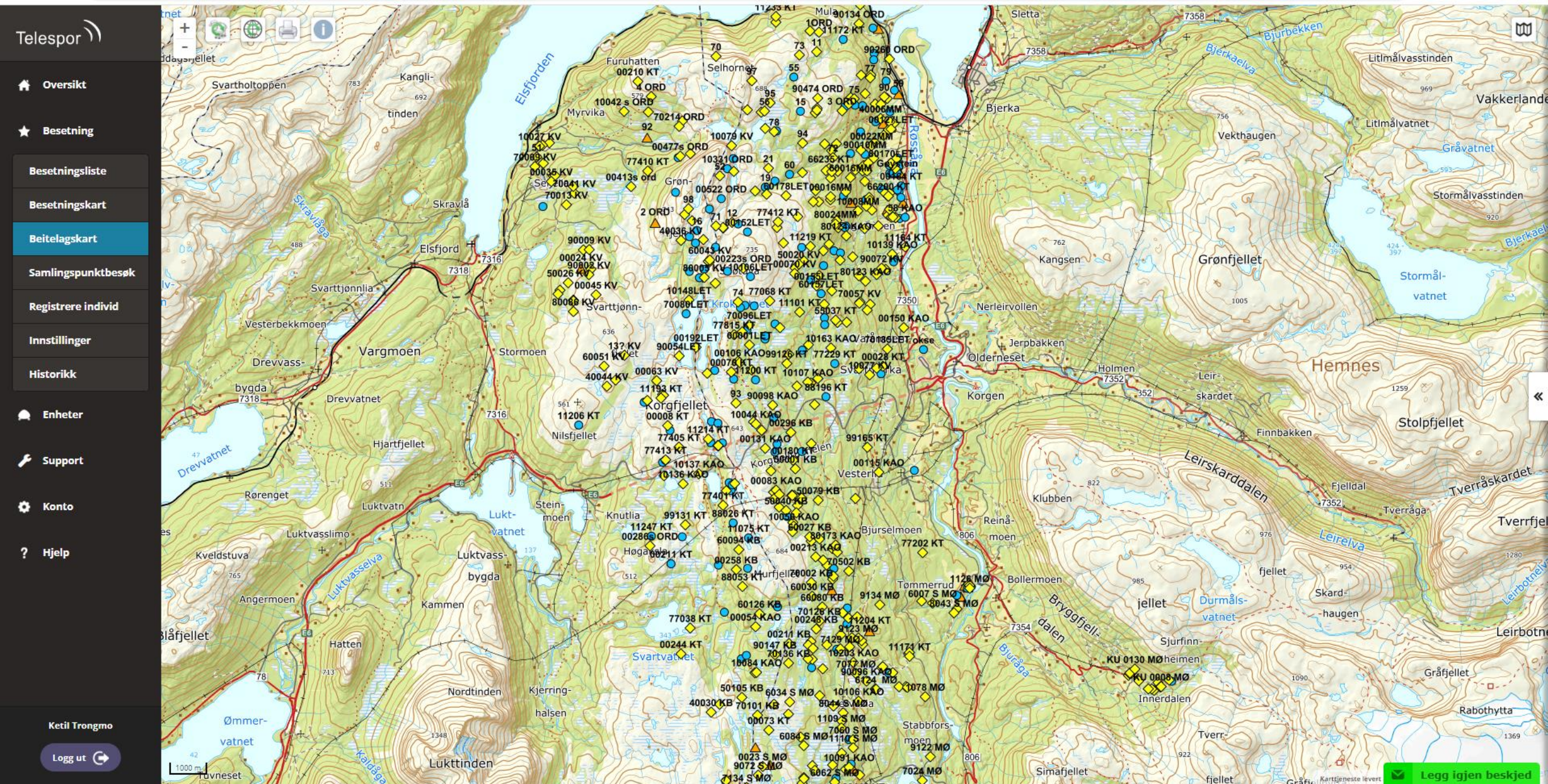
Store inngrep

Legend

- 191120 N149x72 AEP2
- Intern vei BoP contract
- Adkomstvei MTA
- Eksisterende vei (forsterking)
- Stasjon 1
- Stasjon 2
- Stasjon 3
- Kabelendemast
- Innskutt kabel 132 kV
- Jordkabel 132 kV
- Konsesjonsgiven linje 132 kV
- Endret linje 132 kV
- Planområde MTA (utan Øyfjellet)

HVA ER RASKEST

– HALVAUTO ELLER BOLT?

2011

Jakt

GUIDE TIL
**JAKT-
RADIO**
– OVER!

1/2-2023 kr 129

**ELGJAKTA
SPOLERT
AV BEITEDYR**

Høstens
hortejakt

17-TAGGERS KRONHJORT PÅ TOPP

FRILUFT

Jørund tester:
**BØNDSTRIKE
PÅ DRIVJAKT**

Hjemmelading:
**18 LADNINGER
TIL JAKTFELT**

Skånsom vinterjakt

**FJELLRYPE
MED 223
REMINGTON**

Ny serie: Jaktas historie

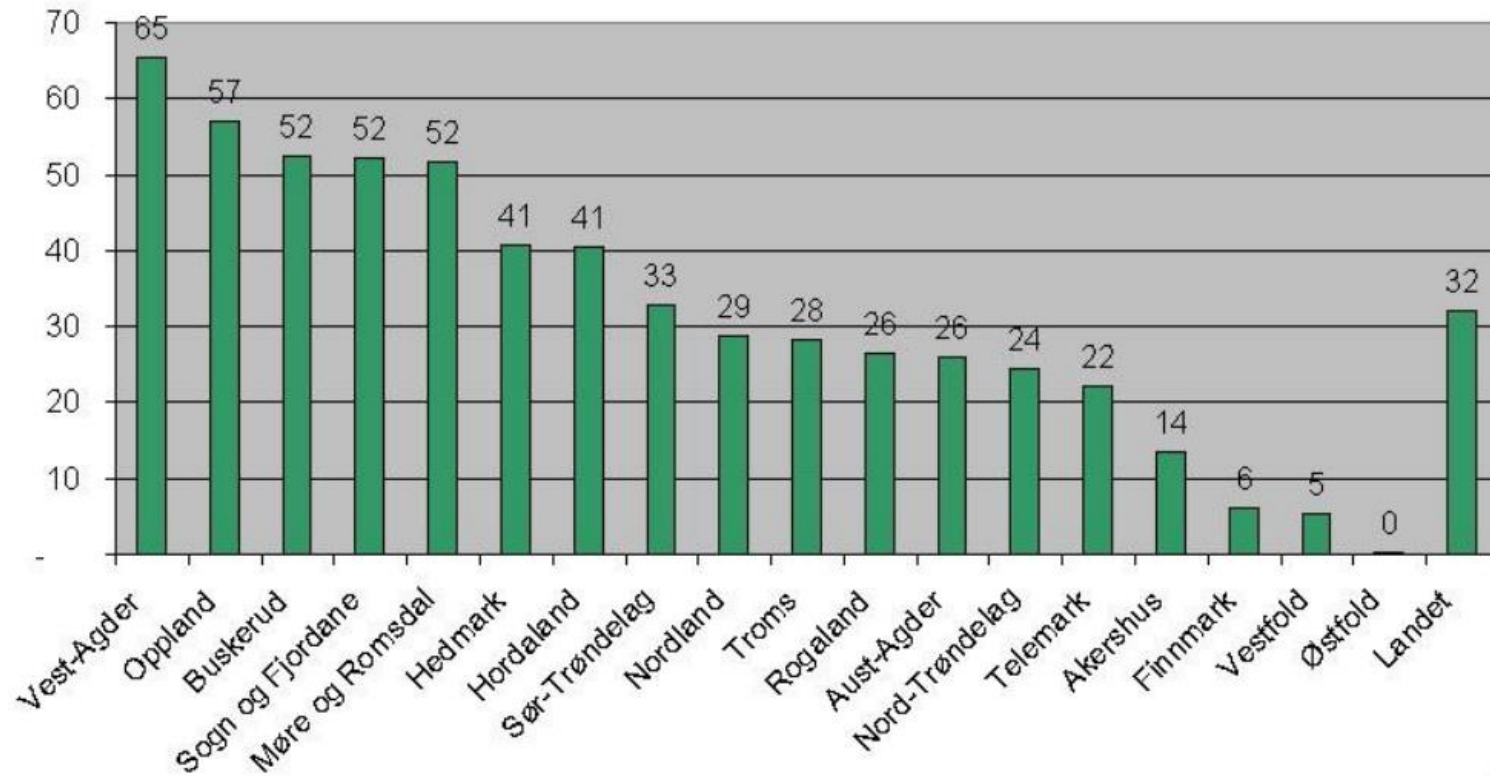
**FRA BOGSTILLE
TIL DYREGRAV**

Dagens situasjon:

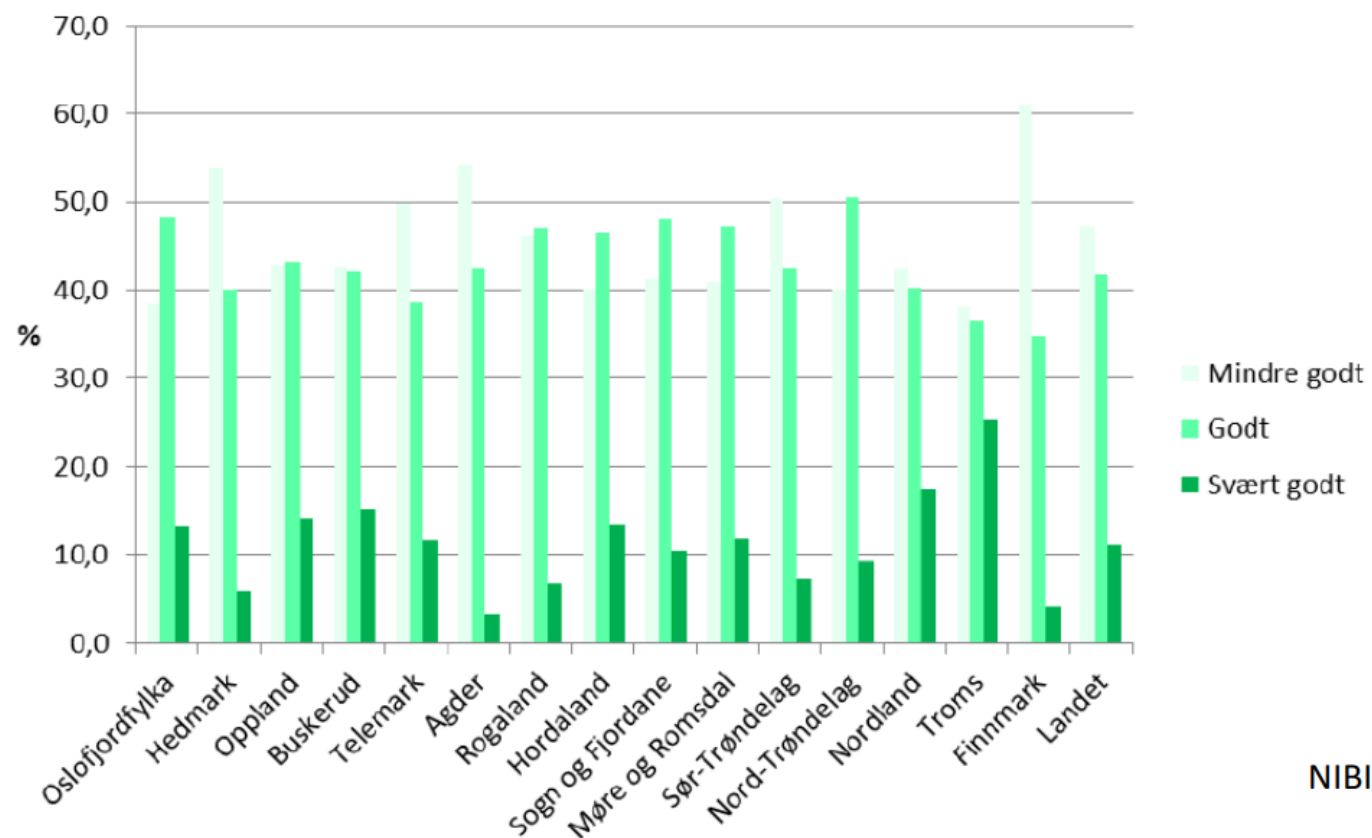
- Mange ulike interesser
- Konflikter mellom brukergrupper
- De med kapital vinner ofte frem
- «Feige politikere»
- Samfunns-økonomiske hensyn
- Nedlegging av bruk.
- Færre beitedyr
- Mindre matproduksjon /dårligere beredskap

Ser man de langsiktige konsekvensene av nedbygging?

Areal utmarksbeite nytta % av total

Beitekvalitet fylke

NIBIO

Gode grunner for beiting

- **Produksjon av mat**
 - Underskudd på mat. Nasjonal beredskap.
- **Økonomi**
 - Billig fôr
 - Gode tilskuddsordninger
- **God husdyrvelferd**
 - Naturlig atferd for dyra, mosjon og god helse
 - Krav om minst 8 uker beite – utegang
- **Kulturlandskap i inn- og utmark**
 - Jordbrukets samfunnskontrakt og omdømme
 - Fellesgodene som grunnlag for trivsel, bosetting og ny næringsutvikling

Hurdalsplattformen

- *Økt norsk matproduksjon er en kritisk del av vår beredskap.*
- *Næringsutøvarane i landbruket må ha same inntektsmoglegheiter som andre grupper..... Leggje fram ein forpliktande og tidfesta plan for å tette inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet.*
- *Sørgje for betre berekraft i landbruket gjennom auka bruk av **utmarksbeite**, setring, klimatilpassing, investering i jord og etablering av eit nasjonalt senter for fjellandbruk.*
- *Leggje fram og gjennomføre ein opptrappingsplan for trygg **matproduksjon på norske ressursar og setje eit mål for sjølvforsyningsgrad av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av førråvarer, på 50 prosent.***
- *Redusere matsvinnet, blant anna ved å utarbeide ein matkastelov*

Jordbruksavtalen 2023

Sau/geit

- Jordbruksavtalen gir betydelig økning av arealtilskudd og husdyrtilskudd for sau.
- Beitetilskudd 90kr/dyr og utmarksbeitetilskudd 410 kr/dyr.
- Økning i grunntilskudd. Ny sats: 3,81 kr på sau/lam, 5,15 kr på kje/lam
- Distriktstilskudd økning.
- Økning i ulltilskudd. Snitt 42kr/kg
- Lammeslakttilskudd fra 525 kr til 545.
- Kjeslakt økning fra 350 kr til 420 kr (min 5 kg)

Betre planlegging i utmark- konfliktforebygging

Foto: Erling Skurdal

Foto: Erling Skurdal

Hva kan vi gjøre?

- Utnytte ressursene der de er.
- Utbygging/nedbygging av de «rette» arealene
- Fokus på beitedyr, og fordelene med beiting, beredskap.
- Bistå medlemmer meir aktivt i saker som omhandler nedbygging
- *Utvalgsrådet i Norsk sau og geit, TYR og Utmarksutvalget i Norsk Bond- og Småbrukarlag*
- Styrket bemanning som jobber for utmarka
- Mer aktiv jobbing mot kommuner/arealplanlegging
- Styrket vern gjennom strengere loververk
- Synliggjøre beitebruken.
- **Beitebruksplaner som er forankra i arealplan.**
- **og leieavtaler**

Rådgivende organ i NSG 1. januar – 31. desember 2023

Utmarksrådet

Representanter:

1. Ketil Trongmo (leder), Baklandsveien 166, 8646 Korgen	t. 916 62 490
2. Eivind Såstad Mjøen, Mjøavegen 116, 7340 Oppdal	t. 413 32 321
3. Lars Nesse, Vindhella 457, 6888 Borgund	t. 906 79 263
4. Jonny Mathisen, Gardvegen 351, 2642 Kvam	t. 482 30 371

ktrongmo@online.no
eivind.mjoen@oppdal.com
larsnesse@sogn.no
jonn-ma@online.no

Vararepresentanter i nummerrekkefølge:

1. Magne Jakob Bjørheim, Ryfylkevegen 2708, 4120 Tau	t. 950 31 191
2. Geir Kåre Pettersen, Repokoski 66, 9700 Lakselv	t. 916 02 278
3. Ivar Magne Mellemstrand, Litlaundheimsvegen 140, 4342 Undheim	t. 901 55 362

mjbj@online.no
geirkpe@gmail.com
ivar@fjssystemer.no

Sekretær: Per Fosshim, NSG, 971 33 405, e-post: pf@nsg.no

Aktuelle saker:

- Jordskiftesakene, Trøndelag, Agder
- Rovvilt
- Organisert beitebruk
- Gjerder
- Hundeloven
- Politisk